

Nezamestnaní ohrozujú obchodníkov

Branislav Karmažin - [hnonline](#), 25. - 27. 2. 2011.

Aj napriek minuloročnému ekonomickému oživeniu na úrovni hrubého domáceho produktu, odvetvie maloobchodu, ktoré odzrkadľuje významnú časť domáceho dopytu, poukazuje na stále pretrvávajúcu opatrnosť spotrebiteľov. V roku 2010 tržby maloobchodu medziročne poklesli o 2,2 percenta (v porovnaní s prepadom o vyše desať percent v predchádzajúcom roku). Celoročné výsledky nezachránila ani predvianočná sezóna, keď tržby v poslednom mesiaci medziročne mierne klesli. Decembrový výsledok môže byť o to horší, že niektoré nákupy mohli pravdepodobne mať formu predzásobenia pred prichádzajúcim zvýšením nepriamych daní.

Veľkí to zvládli

Veľké spoločnosti s viac ako päťsto zamestnancami konsolidovali a stabilizovali svoj trhovú podiel, ako aj svoju finančnú pozíciu. Odzrkadlením je pokračujúci kontinuálny rast podielu tržieb desiatich najväčších maloobchodných spoločností na celkových tržbách maloobchodu, ako aj ich rast podielu na celkovom priemernom evidenčnom počte zamestnancov v maloobchode. Tieto vývojové tendencie môžu byť súčasne jednou zo skutočností na vysvetlenie nesúladu negatívnej dôvery spotrebiteľov s pozitívnou a rastúcou dôverou v maloobchode. Z regionálneho hľadiska väčšina tržieb maloobchodu sa naďalej uskutočňuje a koncentruje v Bratislavskom kraji (viac ako 40 percent) ako výsledok miestneho kúpyschopného dopytu a veľkosti predajnej plochy.

Dopyt sa nehýbe

Aktuálny vývoj tržieb maloobchodu je výsledkom niekoľkých súčasne pôsobiacich faktorov. Okrem pretrvávajúcej spotrebiteľskej nedôvery v budúci vývoj, vplýva na ne aj vysoká nezamestnanosť, z toho prameniari klesajúci, respektíve stagnujúci dopyt obyvateľstva po tovaroch predovšetkým strednodobej spotreby, ale na druhej strane aj silná konkurencia, prostredie s nízkou reguláciou na maloobchodnom trhu a prostredie nízkych cien.

Mzdy a úspory

Priemerná inflácia v roku 2010 bola na historických minimách aj v dôsledku poklesu cien komodít, ktoré sa transformovali do konečných spotrebiteľských cien. Oproti roku 2008, ktorý predstavuje obdobie konjunktúry a vysokých spotrebných výdavkov ovplyvnených spotrebiteľským optimizmom, sa v roku 2010 celkové tržby maloobchodu v stálych cenách prepádli takmer o 13 percent.

V roku 2010 sa v porovnaní s rokom 2008 zaznamenala na jednej strane vyššia celková nezamestnanosť približne o 120-tisíc ľudí, no na druhej strane sa vyplatil porovnateľný celkový objem mzdových prostriedkov. Zvýšila sa však miera úspor, domácnosti viac sporili a vzhľadom k spotrebiteľskej neistote realizovali menej maloobchodných výdavkov. Zo štruktúry vývoja tržieb za posledné tri roky vidno nízky dopyt po statkoch strednodobej spotreby, pokles objemu predaja pohonných látok a celkový presun spotrebiteľských výdavkov do nešpecializovaného maloobchodu charakterizovaného predajňami s väčšou predajnou plochou. Zo štruktúrneho hľadiska tak oslabený spotrebiteľský dopyt mohol predstavovať priestor a príležitosť pre špecifickú časť maloobchodu na posilnenie svojho postavenia na trhu.

Jasnejšia budúcnosť

Napriek stagnácii a poklesu oproti predkrízovým výsledkom je maloobchodný trh živý s podmienkami na ďalší rozvoj a rast. Dá sa predpokladať, že oživenie v zahraničí, ako aj na Slovensku, sa prenesie do miezd a postupne zlepšená spotrebiteľská nálada sa odrazí do spotrebiteľských výdavkov.

Vzhľadom na citlivosť domácich spotrebiteľov sa však môže dosah konsolidácie vo verejných financiách a pokračujúca vysoká nezamestnanosť bezprostredne dotýkať spotrebiteľského správania aj v roku 2011 a môžu byť prekážkou výraznejšieho rastu spotrebiteľského dopytu a rastu tržieb v maloobchode.